

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

X-skolan/förskola läsåret 2025-2026

Beslutsinstans	Rektor X-skolan
Beslutad	Välj datum
Giltig till	Välj datum
Dokumentansvarig	Linnea Andersson

Innehållsförteckning

Inledning	3
Mål och vision	3
Samverkan med elever och vårdnadshavare	3
Trygghetsteam	3
Del 1: Utvärdering av föregående års plan	4
Del 2: Planerade aktiviteter för läsåret	5
Trygga grupper	5
Värdegrundsarbetet	5
Rastarbetet	6
Del 3: fortlöpande utvärdering	6
Period 1	6
Period 2	6
Period 3	6
Period 4 – slutsammanställning	7
Bilaga 1: Rutiner	8
Rutin för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av andra barn/elever	8
Rutiner för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av personal	8
Vad händer sen?	9
Syftet med dokumentation och rapportering	9
Bilaga 2: Begreppsdefinitioner och diskrimineringsgrunder	10
Kränkning	10
Diskriminering	10
Trakasserier	10

Inledning

Denna plan omfattar Kvarnbackaskolan F-6 och fritidshem samt Welandersborgs skola F-6 och fritidshem. Samtliga anställda ska ha kunskap om innehållet i den, av nämnden fastställda, övergripande planen samt den lokala planen som omarbetas varje år.

Syftet med utbildningen, säger skollagen, är att elever inhämtar och utvecklar både kunskaper och värden. Vilka värden detta handlar om står också i skollagen. För att detta ska låta sig göras har Skolverket utarbetat stödmaterial till skolor, materialet finns tillgängligt på Skolverkets hemsida. Det som uttrycks generellt är att tänka utifrån begreppen om, genom och för. Ett annat sätt att uttrycka detta skulle kunna vara att använda begreppet ”leva som vi lär” både för personal och elever.

Värdegrundsarbete är något som pågår i allt vi gör på en skola. Det som kommer med i denna plan är frågor som valts ut av lite olika anledningar och vilka redovisas under respektive punkt.

Mål och vision

Att fördjupa vår samsyn och vårt kollegiala samarbete kring värdegrundsarbetet.

För att uppnå en respektfull, trygg och god lärmiljö fri från diskriminering och kränkningar behöver vi arbeta löpande och aktivt; främjande, förebyggande och åtgärdande.

Vårt fokus är: Tydlighet – trygghet – trivsel

Samverkan med elever och vårdnadshavare

Vi har regelbundet klassråd och elevråd på skolorna, där frågor om trygghet och trivsel är stående punkter. Förtroenderådsfrågorna är nu löpande en del av elevrådets uppdrag och en punkt på dagordning för klassråd som tas med till varje elevråd. Vi har även skolråd för vårdnadshavarna tillsammans med rektor.

Skolsköterskan erbjuder hälsosamtal till elever i åk 2, 4 och 6 där frågor om trivsel och trygghet lyfts. Skolsköterskan ingår i elevhälsan och trygghetsteamets elevhälsoarbete. Vartannat år görs i kommunen en enkät i åk 5 för både elever och vårdnadshavare (det andra året görs skolinspektionens dito) samt fritids för att följa skolans resultat och få ytterligare underlag för arbetet. Vi genomför även en lokal enkät åk 2-6 innan decemberlovet varje år för att stämna av våra insatser och arbetet.

Trygghetsteam

Kvarnbackaskolan och Welandersborgs skola har en arbetsgrupp, Trygghetsteamet (TT) som består av elevhälsoteamet, arbetslagsledare samt pedagogiskt ansvarig för fritidshemmen. TT träffas varje månad och har ett förebyggande och främjande uppdrag. TT ska ansvara för att de årliga lokala planerna upprättas där vårdnadshavare (via skolråd) och elever (via förtroendegrupp eller elevråd) ska göras delaktiga.

På TT-mötet har rektor möjlighet att tillsammans med teamet analysera och planera för eventuella behov av insatser på grupp och organisationsnivå för att förebygga att kränkningar och trakasserier sker. Det åtgärdande arbetet som pågår utifrån aktuella anmälningar är kunskapsunderlag för planeringen. Förebyggande arbete ska också ske om vi ser, även om det inte kommit in anmälningar om det, risk för kränkningar och trakasserier. I vår plan ska vi fokusera på främjande och förebyggande arbete.

Del 1: Utvärdering av föregående års plan

I vår plan för 24-25 hade vi benämnt tre områden; Trygga grupper, Rastaktiviteter och Värdegrundsarbetet. Utifrån dessa områden har vi genomfört aktiviteter under året som personalen sedan löpande och vid studiedagar följt upp.

Vad gäller området Trygga grupper så har vi genomfört två relationskartläggningar under året och vid studiedagar arbetat med och analyserat resultatet samt fördjupat oss kring relationers betydelse och hur vi kan arbeta vidare. Motivationslyftet som är en kommunövergripande satsning pågår och är också en del i detta arbete. Det kom igång väl under hösten -24 men har sedan stannat av i vissa klasser varför vi tar ett omtag med stöd av ledningen för att det ska fortgå enligt plan i samtliga klasser från hösten. Det som tillkommit under våren är att utveckla föräldrasamverkan. Det har hållits ett välbesökt föräldramöte under våren med fokus Elevhälsa. Vi har också planerat höststarten -25 med välkomstsamtal för samtliga elever tillsammans med vårdnadshavare.

Området Rastaktiviteter har utvecklats under året med vuxenledda aktiviteter samt att det finns rastbodar på båda skolenheterna. På Kvarnbacka har det under året pågått rivningsarbete varför tillgång till skolgård och därmed rastbod varit begränsad i perioder. Till hösten är planen att tydliggöra ansvaret för rast och att nyttja fritidspedagogernas kompetens kring detta i syfte att utveckla rastaktiviteter samt rastvärdssystem i samverkan med pedagoger och övrig personal. Schemaläggning av rastvärdskap för all personal ska också underlätta ett mer fokuserat arbete kring rastaktiviteter.

Vi har arbetat med ett årshjul där vi lyft ett värdegrundstema per månad. Värdegrundsarbete pågår ständigt på en skola men genom att lyfta ett tema i taget så var syftet att synliggöra och fördjupa det arbetet. På Welandersborg har månadens tema introducerats på morgonsamlingarna, som hållits en gång per månad. Det finns också en färdig planering inför nästa läsår vilka klasser som ansvarar för vilken morgonsamling. Samverkan mellan Welandersborgsskolan och Kvarnbackaskolan har också genomförts på efterarbetsdagarna för att vi tillsammans ska byta erfarenheter och utveckla vår samlade kompetens kring värdegrundsarbetet. Där gick vi också igenom kompetensutvecklings/fördjupningsbehov inför nästa läsår.

Vi har också genomfört en lokal enkät med eleverna i åk 2-6 i december gällande trygghet och trivsel. Enkätens resultat för de yngre åldrarna var mycket positiva, däremot framkom att det fanns behov av förebyggande åtgärder på båda skolorna kring åk 4-6. Utifrån dessa resultat och arbete kring pågående kränkingsärenden gjordes en ändring på Kvarnbackaskolan av klass 4-6 där åk 4, 5 och 6 sista veckorna hade

undervisning årskursvis. Inför läsåret 25-26 kommer åk 4 vara för sig och åk 5-6 sammanslagna. På Welandersborg har det arbetats med hur vi kan fånga upp övergången till åk 4 på ett bra sätt.

Trygga grupper, rastaktiviteter och värdegrundsarbete är grundstenar i elevhälsoarbetet, som involverar all personal på skolorna. Under året har den verksamhetsutvecklare som jobbat med fokus elevhälsa, identifierat utvecklingsområden som säkrar att arbetet kommer fortgå under kommande läsår.

Vi kommer också vid uppstartsdagarna gå igenom kommunenkäten för att säkerställa att vi är på rätt väg.

Del 2: Planerade aktiviteter för läsåret

Vi har inför detta läsår i samråd med vår utvecklingsstrateg skapat ett årsdokument kring elevhälsoarbetet där nedanstående punkter också har inkluderats.

Trygga grupper

Vi kommer arbeta utifrån devisen tydlighet – trygghet – trivsel. Nytt för i år är att vi bjuder in till välkomstsamtal för samtliga elever med vårdnadshavare. Vid samtalen delas en mapp ut med dokument som är kopplade till våra fokusområden.

Vi kommer fortsätta arbetet med relationskartläggningar och bemötande.

Arbetet med motivationslyftet fortskrider och har en nära koppling till vårt värdegrundsarbete.

Förväntad effekt är att alla elever ska ha minst en trygg vuxenrelation på skolan och därmed öka tilliten till vuxna. Tryggare grupper skapar bättre grund för lärande.

Förstelärarna håller i arbetet med motivationslyftet med stöd av rektor. Samtliga vuxna på skolan ansvarar för sitt bemötande.

Aktiviteten följs upp och utvärderas genom att vi fortsätter följa de kommungemensamma anvisningarna för relationskartläggningar samt ställer frågan om trygghet och relation till vuxen, direkt till eleverna, i vår lokala enkät.

Värdegrundsarbetet

Vi fortsätter arbetet med stöd av våra värdegrundsteman. Varje månad har ett tema där vi föregående år dokumenterat goda exempel och hur frågorna kan lyftas i undervisningen. Våra storsamlingar kommer vara introduktion till varje nytt tema.

Ansvarig: Arbetslagsledare och kurator

Förväntad effekt: Synliggöra värdegrundsarbetet. Genom att det blir ett gemensamt ansvar förs kontinuerliga samtal kollegor emellan kring dessa frågor. Där kan vi ta del av varandras kompetenser och våra eventuella utvecklingsbehov kring värdegrundsfrågor.

Hur ska aktiviteten följas upp och utvärderas? Löpande varje månad på trygghetsteamsmötet där arbetslagsledarna närvarar.

Rastarbetet

Det långsiktiga syftet är att skapa en inkluderande och trygg miljö på rast. Detta läsår är målet att rastaktiviteter ska genomföras varje vecka på båda skolorna. Det ska finnas tydlig information med bildstöd kring vem som är ansvarig för aktiviteten, vad innehållet är och var den genomförs. Vi kommer också skapa lådor med material utifrån teman som kan användas för att underlätta rastaktiviteter både med vuxenstöd och på egen hand.

Ansvarig: Pedagogiskt ansvarige på fritidshemmet på respektive skolenhet.

Förväntad effekt är en inkluderande och trygg miljö med rörelse och minskat antal konflikter. Detta kan då bidra till att stimulera lärandet i klassrummen.

Uppföljning av rastarbetet som förebyggande och främjande insats görs på trygghetsteamets möten en gång per månad, där pedagogiskt ansvariga på fritids deltar.

Del 3: fortlöpande utvärdering

Period 1

Uppföljning sker vecka 44.

Period 2

Uppföljning sker vecka v.3

Period 3

Uppföljning sker vecka 14

Period 4 – slutsammanställning

Uppföljning sker i samband med läsårets slut.

Bilaga 1: Rutiner

Rutin för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av andra barn/elever

I Gnesta kommun används ett digitalt verktyg, Kränkande Behandling Incident (även kallad Draftit), där dokumentation av kränkningar görs. All personal som får kännedom om att en kränkning inträffar har ansvar för att dokumentera detta i systemet.

När en kränkning sker ska den vuxne direkt markera att handlingen inte är acceptabel. När man får reda på att en kränkning har skett (upplysning i efterhand) får uppgiften inte ifrågasättas. Den som upplever sig kränkt har tolkningsföreträde. I de fall personal observerar en händelse som uppfattas som kränkande men barnet/eleven inte upplever sig ha blivit kränkt ska vi ändå dokumentera händelsen. Utredning ska följaktligen alltid ske och göras omgående.

Utredningens genomförande

- Ta reda på fakta om situationen.
- Gör en bedömning om det är en kränkning utifrån någon av diskrimineringsgrunderna (trakasserier) eller om det är en annan kränkning.
- Rektor och huvudman informeras automatiskt när anmälan registreras i systemet. Vid mer akuta situationer kan kontakt tas med rektor på annat sätt, men det är nödvändigt att en anmälan även görs i systemet.
- Ha samtal med berörda barn/elever, en i taget. Var noga med att se till att samtalet inte upplevs som kränkande. En annan vuxen kan sitta med om det känns bättre för den som samtalet berör.
- Kontakta och informera vårdnadshavare. Resonera om hur de ska delta i den fortsatta processen.
- Besluta hur utredningen ska fortsätta. Är händelsen redan utredd? Behövs fler samtal efter mötet? Dokumentera all utredning i systemet.
- Besluta vilka åtgärder som behöver vidtas. Behövs någon större åtgärd, till exempel i klass eller i grupp? Behövs något göras för att liknande situationer inte ska uppstå igen? Dokumentera detta i systemet.
- Bestäm datum för uppföljning av åtgärder. Den som gör utredningen ansvarar för att uppföljning sker och dokumenteras i systemet.
- Bedömning görs om rektor ska kalla till elevhälsoteam (EHT).
- Bedömning i varje enskilt fall om anmälan ska göras till polis och/eller sociala myndigheter. Om kränkningen bedöms vara trakasserier och vi inte gör en polisanmälan så behöver det finnas dokumenterat varför vi har gjort detta ställningstagande.

Rutiner för att utreda och åtgärda om barn/elev kränks av

personal

Rutiner enligt ovan men rektor är ansvarig för hela utredningen. Är rektorn den som har kränkt görs utredningen av förvaltningschef. Utöver ovanstående punkter ska tillbudsrapport skrivas och i allvarliga fall anmälas till Arbetsmiljöverket. Ansvarig för att rapportera till Arbetsmiljöverket är rektor.

Vad händer sen?

Så fort en anmälan är gjort i systemet får rektor och huvudman tillgång att läsa den, lämna kommentarer samt följa utredning och åtgärder.

Syftet med dokumentation och rapportering

De samlade kränkingsrapporterna ger verksamheten indikatorer på hur vi ska rikta vårt arbete i respektive verksamhet. Skolan måste omedelbart skydda och åtgärda situationen för den som har blivit utsatt samt vidta åtgärder för att inte samma situation kan uppstå på nytt. Det är också en rättssäkerhetsfråga, hur skolan har agerat kan bli föremål för utredning hos Barn- och elevombudet eller Diskrimineringsombudsmannen. Verksamheten och huvudmannen har då bevisbördan och behöver kunna visa på hur man hanterat situationen.

Förutom detta måste skolan även förhålla sig till om en eller en grupp elever vid upprepade tillfällen utsätter andra för kränkningar. Dessa elever kan vara i behov av särskilt stöd, enligt skollagen 3 kap. 7 §. Enligt Skolverket kan detta behov innebära exempelvis psykosocial problematik, psykisk ohälsa, svårigheter i det sociala samspelet samt upprepade eller långvarig frånvaro. Framkommer det av utredning att behov av särskilt stöd föreligger, det vill säga att extra anpassningar inte är tillräckligt, ska även åtgärdsprogram upprättas gällande dessa elever. Handlar det om en grupp elever måste skolpersonal upprätta en handlingsplan för hur man ska bemöta gruppen i skolan och/eller gruppbildningar som förebyggelse.

Bilaga 2: Begreppsdefinitioner och diskrimineringsgrunder

Kränkning

En kränkning är en medveten eller omedveten handling som syftar till att förminska eller sära en person eller grupp. Utöver händelsen i sig krävs det även att man granskar sammanhanget och den miljö där kränkningen sker ur ett normkritiskt perspektiv.

Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas mobbning. Exempel på kränkningar är att slå någon, att säga eller skriva något elakt om en person, utfrysning, skvaller, rykten eller förtal, hot eller att förstöra någons saker.

Diskriminering

Diskriminering är när en individ eller grupp kränks, behandlas sämre eller får sämre möjligheter på grund av någon av diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan enligt diskrimineringslagen endast utföras av organisationer såsom en arbetsgivare, en skola och så vidare. Barn och elever kan alltså inte diskriminera varandra enligt skollagen. Om en elev kränkt någon annan utifrån diskrimineringsgrunderna kallas detta i stället för trakasserier. Diskrimineringsgrunderna är kön, etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och funktionsnedsättning.

Exempel på diskriminering är att vanemässigt behandla pojkar och flickor olika, inte respektera en elev för dess könsidentitet, inte ge stöd till barn och elever med dyslexi utifrån deras behov eller att lyfta fram en viss etnisk grupp ur ett ofördelaktigt och normativt perspektiv.

Trakasserier

Trakasserier kallas nedvärderande uttalanden, handlingar eller kommentarer som kan härledas till någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier är att fälla oönskade eller nedsättande kommentarer mot något, med grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna, eller närmanden eller kommentarer av sexuell karaktär, vilket kallas sexuella trakasserier.